

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ „ЗЕЛЕНОГО ГАЮ" ПРИ ВИРОЩУВАННІ КАРТОПЛІ НА ЛЕСОВИХ ВІДСЛОНЕННЯХ СЛОВЕЧАНСЬКО - ОВРУЦЬКОГО КРЯЖУ

В статті розглядається можливість підвищення конкурентоспроможності українського картоплярства за рахунок вирощування нового сорту. „ Зелений гай " при вирощуванні на лесових відслоненнях Словечансько-Овруцького кряжу.

Ключові слова: конкурентоспроможність, картоплярство, „Зелений гай", лесові відслонення.

Постановка проблеми. В період, коли людство вступає в епоху постіндустріального розвитку, підвищення конкурентоздатності стає пріоритетом чи не в усіх сферах діяльності людини. Характерно це для сільського господарства і картоплярства зокрема.

Аналіз останніх публікацій. Вітчизняні науковці зробили значний внесок в розробку теоретичних проблем формування інноваційної інфраструктури програм та стратегій інноваційного розвитку провідних секторів економіки, зокрема сільського господарства і харчової промисловості. Відзначимо публікації О. І. Амоші, В. М. Геєца, О. І. Дація, Л. В. Дейнеко, Д. Ф. Крисанова, В. І. Куценко. Проблемою підняття конкурентоспроможності картоплярства за рахунок вирощування нових сортів і прогресивних технологій плідно займаються Осипчук А. А., Назар С. Г., Тактаєв Б. А., проблемі підвищення рентабельності картоплярства за рахунок попередження хвороб і інфекцій присвячені праці Положеная В, М., Гурманчука О. В., Демченко Д. Ю., Войцешеної Н. І.

Виклад основного матеріалу. В Україні картоплю поправу вважають другим хлібом. Вирощують її для задоволення потреб населення, використовують у переробній промисловості, значна частина врожаю поповнює фуражний запас для тваринництва. В Україні картопля - найбільш поширена серед незернових. За обсягом її виробництва наша країна посідає п'яте місце в світі. Однак, це не дозволяє уникнути конкурентної боротьби не тільки на зовнішньому, але й на внутрішньому ринку. В останні 10 років стійко зростає імпорту картоплі з Польщі, а взимку 2010 року вперше відмічено імпорту картоплі з Єгипту і Об'єднаних Арабських Еміратів.

Попри низькі кулінарні і смакові якості імпорту картоплі вона завоювала хоч і незначний, але помітний сегмент нашого ринку картоплі, особливо ранньої. Особливо прикро сприймається така ситуація в Поліському регіоні, який поправу вважається найбільш сприятливим для вирощування картоплі.

Розглянемо ґрунтові умови. Попри те, що картопля може давати високі врожаї на різних ґрунтах, кращими для її вирощування є легкі супіщані і суглинисті ґрунти, якщо вони добре забезпечені поживними речовинами і вологою. Рясні врожаї можна одержувати на низинних землях, у заплавах рік, на торф'яних і окультурених торф'яно-болотних ґрунтах. Унікальні конкурентні переваги для вирощування картоплі мають лесові відслонення Словечансько - Овруцького кряжу, на що у свій час звернули увагу П.А. Тутковський, С.В.Бельський і В.Г. Бондарчук [1, 2, 3]. Вони відзначаються унікальним гранулометричним складом, ідеально поєднуючи піщану та глинисту фракції. В основному це ясно-сірі, сірі та темно-сірі лісові ґрунти легкого механічного складу.

Для використання цих конкурентних переваг важливим є правильний вибір сорту картоплі. Слід зауважити, що не завжди рівень урожайності того чи іншого сорту картоплі визначає її якість. Відомо, що картопля повинна мати достатню кількість крохмалю і білка в певному співвідношенні, а також аскорбінову кислоту, вітаміни, мінеральні солі, які необхідні людині. До важливих столових показників якості картоплі відносяться колір м'якоті, її здатність більш-менш тривалий період не темніти при приготуванні їжі. М'якоть вареної бульби повинна мати біле, кремове або ледь жовтувате забарвлення без сіруватого

відтінку і потемніння після варіння, приємний смак. Вона не повинна розпадатися в процесі приготування і в той же час легко розварюватися, перетворюватися в суху, кришиться, але не ставати глейкою масою. Велике значення мають форма бульби, глибина залягання вічок, які значною мірою визначають кількість виходу готової продукції.

Для отримання високого економічного результату потрібно враховувати також стійкість картоплі проти різних хвороб, особливо стеблової нематоди, фітофторозу і парші звичайної [4].

Сьогодні до Державного Реєстру сортів рослин України внесено більше 100 сортів картоплі. Який із них має найбільші конкурентні переваги в зоні Житомирського Полісся? На нашу думку це - „Зелений гай” Інституту картоплярства УААН [5]. Це новий середньоранній нематодостійкий сорт картоплі столового призначення, створений методом статевої гібридизації сортів багатовидового походження „Зарево” і „Дніпрянка”. Вегетаційний період сорту складає 109 днів (на рівні сорту-стандарту „Невська”). При внесенні в ґрунт 400кг/га нітроамофоски і приорюванні 25т/га сидерату середній урожай бульб на 70-й день після садіння 224ц/га, в кінці вегетації 361 ц/га, максимальна технологічна урожайність сорту 482ц/га. Порівняємо ці показники з відповідними у найбільш поширених сьогодні сортах „Невська” і „Світанок київський”. За рівних умов урожай товарних бульб на 70-й день у сорту „Невська” на 12ц/га, а „Світанок київський” на 55ц/га менше ніж у „Зеленого гаю”, а в кінці вегетації, відповідно, на 51 ц/га і 81 ц/га менше.

У сорту „Зелений гай” вміст крохмалю складає 15,8 %, що на 3,3 % вище сорту „Невська”, сирого протешу 2,2 %, на 0,3 % вище сорту-стандарту, 0,12 % каротиноїдів.

Крім вищезазначеного до конкурентних переваг „Зеленого гаю” слід віднести стійкість проти звичайного і агресивних біотипів раку, картопляної цистоутворюючої нематоди, відносну стійкість проти фітофтори, вірусних хвороб, помірну уражуваність мокрою гниллю, паршею звичайною, стебловою нематодою та іншими хворобами. Розглядається можливість вирощування „Зеленого гаю” двоурожайною культурою.

Висновки. Аналіз конкурентних переваг ґрунтів Словечансько-Овруцького кряжу та нових сортів картоплі, занесених до Державного реєстру сортів рослин України, дозволяє зробити висновок про необхідність якнайширшого впровадження у виробництво сорту „Зелений гай”, особливо на лесових відслоненнях Словечансько-Овруцького кряжу, що дозволить потіснити конкурентів не тільки на внутрішньому ринку, а поряд із зерном вийти і завоювати гідне місце на зовнішньому ринку картоплі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бельський С. В. Геологічні дослідження на Волині - Житомир, 1929.
2. Бондарчук В. Г. Закономерности распространения лессовой формации и принципы ее стратиграфического подразделения // Материалы по четвертинному периоду Украины. - Наук. Думка, 1965.
3. Тутковский П. А. Словечанско-Овручский кряж и побережье р. Словечны. // Труды Общества исследователей Волини. - Житомир, 1911.
4. Положенец В. М. Установи-оригінагори сортів зернових і зернобобових культур та картоплі. - Житомир, ЖНАУ, 2009 р.
5. Осипчук А. А., Назар С. Г., Тактаєв Б. А. Новий середньоранній сорт картоплі Зелений гай. Картоплярство України №1-2 (18-19), 2010 р.

В статті розглядається можливість підвищення конкурентоспособності українського картоплярства за рахунок впровадження нового сорту «Зелений гай» при вирощуванні на лесових відслоненнях Словечансько-Овруцького кряжу. Ключові слова: конкурентоспособність, картоплярство, «Зелений гай», лесові відслонення